

БІРЮЗА

Українська назва походить від перського «фірюза» («та, що несе перемогу й щастя»), яка в свою чергу походить від авестійського кореня «сяяти, блищати».

У романо-германських мовах бірюзу називають «тюркіс», оскільки камінь потрапив у Європу з Персії через Туреччину.

Цікаві
факти склад та
Різноманітності

И

СКЛАД ТА ВЛАСТИВОСТІ

- **Склад:** $\text{Cu Al}_6 [(\text{OH})_2(\text{PO}_4)]_4 4\text{H}_2\text{O}$.
- **Домішки:** Si, Ca, Sr, в менших кількостях — Zn, Mo, Ni, Co, V, Ti, Ba, Be, Mg та ін. Гіпергенний мінерал класу фосфатів. Сингонія триклінна. Густина 2,6—2,84. Твердість 5,5—6,5.
- **Колір** зелений, блакитний, зелено-сірий.
- Блиск восковий.
- **Утворюється** при екзогенних процесах разом бурими залізяками, халцедоном, каолінітом та іншими вторинними мінералами в мідних родовищах. Бірюза досить крихка.
- **Виникає** головним чином в областях з аридним кліматом. Дорогоцінний камінь.

ЦІКАВІ ФАКТИ

- Найкраща у світі бірюза (за розміром, кольором, його однотонністю) знаходилась у скарбниці перських шахів, де виділялася колекція інкрустованих бірюзою кальянів, срібного посуду та зброї. Найбільшим скарбом була тіара шахині [Фарах Пехлеві](#), в якій зосереджувалися неперевершені бірюзові камені різних розмірів.

РІЗНОВИДИ

- *бірюза викопна* (те саме, що бірюза кістяна);
- *бірюза блакитно-зелена* (інша назва бірюзи);
- *бірюза заліриста* (відміна бірюзи, яка містить до 5,32% FeO);
- *бірюза західна* (торговельна назва бірюзи);
- *бірюза кістяна* (відміна бірюзи, яка являє собою викопні органічні рештки: кістки та зуби; складена переважно мікрокристалічним апатитом, забарвленим віванітом у синій колір);
- *бірюза колорадська* (бірюза з плато Колорадо, США);
- *бірюза натічна* (бірюза у вигляді натічних агрегатів);
- *бірюза невадська* (інша назва варисциту);
- *бірюза персидська* (торговельна назва бірюзи з Ірану);
- *бірюза східна* (торговельна назва бірюзи).

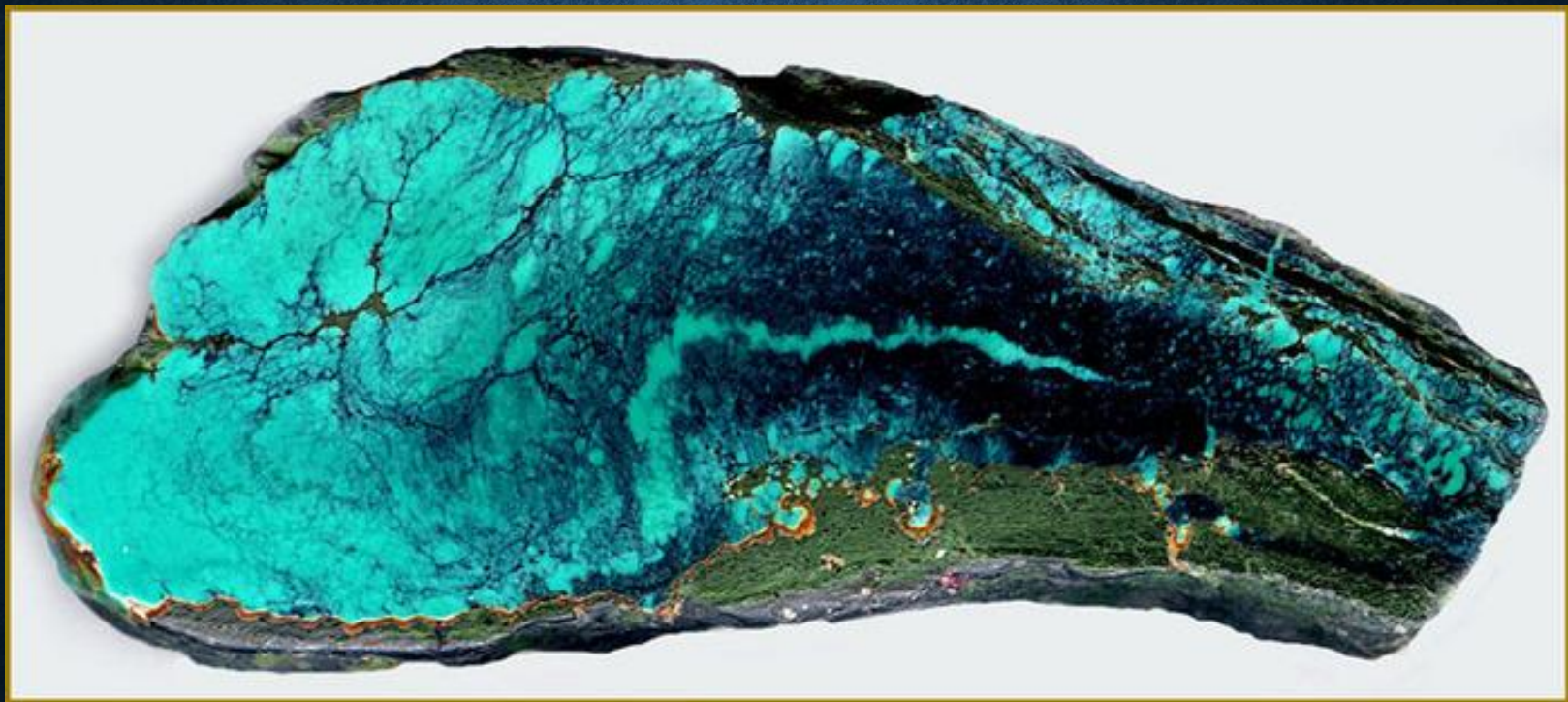
БІРЮЗА ВИКОПНА

БІРЮЗА БЛАКИТНО-ЗЕЛЕНА

БІРЮЗА ЗАЛІЗИСТА

БІРЮЗА ЗАХІДНА

БІРЮЗА КІСТЯНА

БІРЮЗА КОЛОРАДСЬКА

БІРЮЗА НАТІЧНА

БІРЮЗА НЕВАДСЬКА

БІРЮЗА ПЕРСИДСЬКА

БІРЮЗА СХІДНА

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!